

»Der kræves ikke til gyldig stiftelse af et legat nogen offentlig godkendelse eller registrering.« (Side 144).

Hvad angår fundatsen giver Kristian Mogensen det råd ikke at spørge skattemyndighederne: »Det er ikke nødvendigt at indsende fundatsen eller fondsvedtægterne til forhåndsgodkendelse hos skattemyndighederne. Man kan naturligvis gøre det, hvis man af særlige grunde er i tvivl, men generelt vil jeg sige, at man skal ikke sende for meget ind til skattemyndighederne på forhånd: har man lavet fonden rigtigt, er der jo ingen grund til at frygte angreb senere, og det er normalt ingen fordel at lade skattemyndighederne bestemme alt for meget på forhånd. Det vil tit være sådan, at når man spørger i forvejen, giver skattemyndighederne af forsigtighed et svar, som måske er strengere eller anderledes end nødvendigt.« Mogensen nævner muligheden for »kongelig konfirmation« af fonden, hvilket medfører en særlig status med bl. a. regnskabspligt (som må betragtes som en tom formalitet), men han tilføjer: »Kongelig konfirmation har aldrig været nogen gyldighedsbetingelse efter dansk ret.«

Og i almindelighed må han altså fraråde orientering af eller hos skattemyndighederne. Blot skal man naturligvis sørge for, at man har lavet fonden rigtigt! Hvad dét betyder, behøver ingen at være i tvivl om: der skal specialister til. Som det siges i konklusionen: »En fond må nøje indrettes efter de konkrete forhold i hvert enkelt tilfælde, og alle bestemmelser og dokumenter må »skræddersys« i de mindste enkeltheder, hvis fonden skal svare til de konkrete ønsker og behov, og hvis der ikke senere skal opstå ubehagelige komplikationer.«

Det er skræddersyning, der skal til, ikke noget med glistrupsk konfektionsvirksomhed eller »økonomiordninger« her. Men synspunktet bygger vel at mærke ikke på fordomme, men alene på hensigtsmæssighed og valg af klientel. Således er den royale, konservative Mogensen fuldstændig på linie med en anden fremtrædende fondsadvokat, Kjeld Rørdam, som siger: »Kongelig konfirmation og det hermed forbundne offentlige tilsyn kan være et middel til sikring af fondsformålens opretholdelse. Fondsstiftelserne vil dog formentlig næppe i almindelighed anse kongelig konfirmation for særlig attraktiv.«²⁾

Fondsformålet skal ikke, som Poul Schlüter åbenbart går ud fra, og som det vel også oprindeligt har været forudsat, indeholde noget veldædigt. »Der findes ikke lovmæssige begrænsninger i de formål, et legat kan tjene. Alle bestemmelser, der ikke strider mod lov og ærbarhed eller åbenbart

savner fornøftigt formål, kan derfor accepteres.« (Juridisk Formularbog, side 145).

Fremgangsmåden er i øvrigt ikke, at man søger og får godkendelse, men at man opretter fonden og derefter blot undlader at meddele sig til skattemyndigheder o.a. med regnskaber m. v. Det er op til skattemyndighederne at undersøge forholdene, hvis de ønsker klarlagt, hvad der egentlig er sket med tidligere skattepligtige indkomster og formuer. Fondsstifterne er ikke forpligtet til selv at tage initiativ til at orientere myndighederne om deres transaktion.

På denne baggrund siger det sig selv, at ingen myndighed i dag har eller kan skaffe sig overblik over, hvor mange og hvilke private fonds der eksisterer, hvilke formuer de råder over, hvilke virksomheder de reelt kontrollerer, eller hvor stort et skatte- og afgiftsproveneru der på denne måde er unddraget statskassen.

Minimumskravene.

Der stilles kun tre krav for, at en fond er fuldt lovlig og kan nyde de nævnte skatteprivilegier: a) fonden skal have et bestemt formål, b) der skal være en selvstændig bestyrelse, og c) fondens formue skal være definitivt udskilt fra stifterens formue.

a) *Formålet.* Som vist ovenfor er der intet krav om et almennyttigt eller veldædigt formål. Ethvert formål kan anerkendes, blot det ikke indeholder direkte ulovligheder eller krænker den for tiden herskende ærbarhedsopfattelse.

Der er med andre ord frit slag, og spekulationsmulighederne samt mulighederne for at omgå kommende lovgivning vendt imod spekulation er storst, jo mindre formålet præciseres. Eller som Kristian Mogensen siger det: »I almindelighed må man tilråde, at fondens formålsbestemmelser kun angiver de mest generelle retningslinier for anvendelsen af fondens indtægter, og at det i øvrigt overlades fondsbestyrelsen at foretage de nærmere dispositioner med hensyn til uddeling efter et frit skøn. Dette er tilrådeligt ikke blot ud fra skatte- og afgiftsmæssige hensyn, men også fordi man kun herved kan opnå den fornødne smidighed, så fondsbestyrelsen i videst muligt omfang kan indrette sig efter de fremtidige vilkår.«

b) *Bestyrelsen.* Det eneste krav er, at mindst ét af bestyrelsens medlemmer til stadighed indtager en stilling, der kan give fornøden garanti for uvildighed – hvad der så ellers skal lægges i begrebet »en stilling, som kan give garanti for uvildighed«. Den pågældende har overhovedet ingen forpligtel-